

Nr 255.

Av herr **Andersson, Lars**, och herr **Persson, Karl**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående riktlinjerna för den framtida jordbrukspolitiken m. m.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 75 med förslag till riktlinjer för den framtida jordbrukspolitiken få vi anföra följande.

Alldeles självfallet, icke minst på grund av de erfarenheter de båda världskrigen givit oss, är det ett hela landets intresse att en jordbruksproduktion av den storleksordning upprätthålles, att vår livsmedelsförsörjning kan tryggas genom våra egna resurser och hållas på en sådan nivå, att en god näringsstandard kan upprätthållas och att den jordbruksbefolkning som behövs för denna produktion skall, under de produktionsbetingelser som vid skilda tidpunkter förefinnas, uppnå en inkomstnivå, som är likvärdig med andra befolkningsgrupper.

I dessa avseenden kan givetvis mycket vinnas genom en jordbrukets yttre och inre rationalisering ävenså genom rationaliseringen av driftförhållandena.

Det ligger givetvis i jordbrukarnas eget intresse att genom rationalisering söka åstadkomma jordbruk som ur skilda synpunkter äro lämpliga. Ägosplittningen har på många håll gått alltför långt, vilket möjliggjorts genom en otillfredsställande lagstiftning. Det måste därför anses befogat, att statsmakterna genom att lämna sin medverkan till rationaliseringsåtgärderna bl. a. söka rätta till dessa missförhållanden.

För att rationaliseringssträvandena skola leda till avsett resultat är det emellertid nödvändigt att den verksamhet statsmakterna och den blivande rationaliseringsorganisationen komma att utöva sker i fullt samförstånd och samarbete med jordbrukarna själva. Såväl den yttre som inre rationaliseringen ävensom rationaliseringen av driftförhållandena bör genomföras helt frivilligt och efter initiativ av jordbrukarna själva.

Det bör dock påpekas att landets jordbruk sedan lång tid varit föremål för en omfattande rationaliseringsverksamhet på skilda områden, stödd av det allmänna med statliga bidrag till vissa för den inre rationaliseringen önskvärda åtgärder såsom nyodling, stenröjning, jordkörning och avloppsförbättring, vilka bidrag utgått med 60 procent av den beräknade kostnaden.

Rationaliseringsåtgärder äro oftast kostnadskrävande i hög grad och medföra i regel ökad skuldsättning för ägaren. Det är därför nödvändigt, om man vill befrämja en ökad takt i jordbrukets inre rationalisering, att det allmännas

stöd blir verksamt i så måtto, att det stimulerar jordbrukarna till vidtagande av erforderliga rationaliseringsåtgärder. Detta kan man icke förvänta bli fallet om normen för de belopp, som enligt departementschefens förslag skola utlämnas som avskrivningslån för nyodling, stenröjning, jordkörning, avloppsförbättring och betesförbättring, bestämes till 40 procent av den beräknade kostnaden. Ett godtagande av departementschefens förslag skulle innebära en försämring av nu gällande bidragsnormer, och att under sådana förhållanden kunna räkna med de föreslagna avskrivningslånen som en stimulans till ökad rationaliseringsverksamhet är uteslutet.

Alldeles särskilt gäller detta de av departementschefen föreslagna avskrivningslånen till kostnaderna för täckdikning och ekonomibyggnader, till vilka åtgärder enligt departementschefens förslag kan utgå avskrivningslån med endast 25 procent av den beräknade kostnaden, vilket belopp beträffande sådant lån till ekonomibyggnad dessutom begränsats till högst 5 000 kronor.

Av de inre rationaliseringsåtgärder som kunna komma i fråga å ett jordbruk hör täckdikningen och fastighetens förseende med ändamålsenlig ekonomibyggnad till de mest kostsamma och för ägaren svåra att åstadkomma enär materialkostnaden utgör en väsentlig del av den totala kostnaden. Detta förhållande gör sig särskilt gällande i övre Norrland beträffande täckdikningen. Med anledning av de under år 1946 av Norrbottens läns hushållningssällskap verkställda planläggningarna av ett stort antal täckdikningsföretag, kunna kostnaderna för täckdikning beräknas till 620 kronor per har, varav kostnaden för rör till 180 kronor eller 30 procent av den totala kostnaden. Med hänsyn till täckdikningens nödvändighet ur rationaliseringssynpunkt och det förhållandet att för övre Norrland endast omkring 5 procent av åkerarealen är täckdikad bör normen för det statliga bidrag, som i form av avskrivningslån kommer att utgå för täckdikning, bliva sådan att den stimulerar jordbrukarna för åtgärden och bör följaktligen bestämmas till minst samma procent av den beräknade kostnaden som kommer att gälla för nyodling m. fl. rationaliseringsåtgärder.

Beträffande kostnaderna för ekonomibyggnader äro dessa av den storleksordning på grund av rådande dryga material- och byggnadskostnader, att ett godtagande av departementschefens förslag till avskrivningslån för nämnda rationaliseringsåtgärd kommer att verka hämmande på denna av såväl tekniska som tungt vägande sociala skäl erforderliga verksamhet för förbättrande av landsbygdens byggnadsbestånd. En höjning av procentsatsen för avskrivningslån till minst samma belopp som kommer att gälla för nyodling m. fl. åtgärder och maximibeloppets höjande till 10 000 kronor är enligt vårt förmenande erforderligt.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 75 med förslag till riktlinjer för den framtida jordbruks-

politiken m. m. måtte besluta att avskrivningslån för nyodling, stenröjning, jordkörning, avloppsförbättring, betesförbättring, täckdikning och ekonomibyggnader skall utgå med 60 procent av den beräknade kostnaden samt att den övre gränsen för sådant lån till ekonomibyggnaderna bestämmes till 10 000 kronor.

Stockholm den 10 april 1947.

Lars E. Andersson.

Karl Persson.
